

**Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Rzeszowie**

Rzeszów, dnia lipca 2011 r.

**Pani
Dorota Dominik**

**Dyrektor
Ośrodka Adopcyjno-Opiekuńczego
w Rzeszowie**

LRZ-4101-06-04/2011
P/11/092

Na podstawie art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o *Najwyższej Izbie Kontroli* (Dz. U. z 2007 r. Nr 231, poz. 1701 ze zm.), zwanej dalej ustawą o NIK, Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Rzeszowie przeprowadziła w Ośrodku Adopcyjno-Opiekuńczym w Rzeszowie (Ośrodku) kontrolę funkcjonowania tej placówki oraz jej współdziałanie z innymi instytucjami na rzecz powrotu dzieci do wychowania w rodzinie w latach 2008 – 2010.

W związku z kontrolą, której wyniki przedstawione zostały w protokole kontroli, podpisanym w dniu 16 czerwca 2011 r., Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Rzeszowie, na podstawie art. 60 ust. 1 ustawy o NIK, przekazuje Pani Dyrektor niniejsze

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie ocenia realizację – w latach 2008–2010 – zadań Ośrodka, dotyczących postępowania wobec dzieci przebywających w placówkach opiekuńczo-wychowawczych oraz współdziałanie z takimi placówkami i innymi instytucjami na rzecz powrotu dzieci do wychowania w rodzinie.

W kontroli ustalono, że Ośrodek w pełni realizował powyższe zadania, wynikające z przepisów ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o *pomocy społecznej* (Dz. U. z 2009 r., Nr 175, poz. 1362 ze zm.) i rozporządzenia Ministra Polityki Społecznej z dnia 30 września 2005 r. w *sprawie ośrodków adopcyjno-opiekuńczych* (Dz. U. Nr 205, poz. 1701 ze zm.), zwanego dalej *rozporządzeniem MPS*. Jako placówka specjalistyczna o charakterze diagnostyczno – konsultacyjnym, której celem jest zapewnienie dzieciom pozbawionym opieki rodzinnej,

opieki w zastępczym środowisku rodzinnym, Ośrodek inicjował i wspomagał zastępcze formy opieki i wychowania rodzinnego. Zadania te wykonywał, między innymi, poprzez:

- gromadzenie informacji o dzieciach, które mogą być przysposobione lub umieszczone w rodzinie zastępczej,
- pozyskiwanie osób zgłaszających gotowość przysposobienia dziecka, pełnienia funkcji rodzin zastępczych i prowadzenia placówek rodzinnych,
- przeprowadzenie badań pedagogicznych i psychologicznych oraz rodzinnych wywiadów środowiskowych, a także szkolenie i kwalifikowanie osób, zgłaszających gotowość przysposobienia dziecka, kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej albo kandydatów do prowadzenia placówki rodzinnej,
- dobór rodziny przysposabiającej, zastępczej lub placówki rodzinnej właściwej ze względu na potrzeby dziecka,
- prowadzenie pomocy psychologicznej, poradnictwa pedagogicznego i prawnego dla rodziców dzieci umieszczonych w placówkach rodzinnych.

W kontroli ustalono, że pracownicy, zatrudnieni w Ośrodku, posiadali kwalifikacje określone w § 2 i 3 rozporządzenia Ministra Polityki Społecznej z dnia 6 października 2004 r. *w sprawie podmiotów uprawnionych do zakładania i prowadzenia niepublicznych ośrodków adopcyjno-opiekuńczych oraz stażu pracy i kwalifikacji wymaganych od osób zatrudnionych w publicznych i niepublicznych ośrodkach adopcyjno-opiekuńczych, a także warunków lokalowych, jakimi powinny dysponować te ośrodki* (Dz. U. Nr 226, poz. 2293). Pomieszczenia Ośrodka spełniały warunki lokalowe, określone w § 4 cyt. rozporządzenia Ministra Polityki Społecznej z 6 października 2004 r.

Regulamin Organizacyjny i Statut Ośrodka zawierały, przypisane w ustawie *o pomocy społecznej i rozporządzeniu MPS*, zadania i obowiązki, uszczegółowione następnie w planach pracy Ośrodka, wraz z terminami ich realizacji i osobami odpowiedzialnymi. Zarówno ww. uregulowania wewnętrzne jak i własne - pisemne procedury adopcyjne oraz procedury kwalifikowania i kierowania dzieci do zastępczego środowiska rodzinnego, umożliwiały wywiązywanie się Ośrodka z wykonywanych zadań. Na podstawie zarządzenia Wojewody Podkarpackiego z dnia 4 października 2000 r., Ośrodek prowadzi wojewódzki bank danych (WBD) o dzieciach oczekujących na przysposobienie i kandydatach zakwalifikowanych do pełnienia funkcji rodziny zastępczej oraz o rodzinach zgłaszających gotowość przysposobienia dziecka na terenie województwa podkarpackiego.

W toku kontroli przeprowadzono szczegółową analizę dokumentów 60 spraw dzieci, zgłoszonych do Ośrodka celem przeprowadzenia adopcji. Ustalono, że w każdym badanym

przypadku – dla dziecka zakwalifikowanego do przysposobienia – czas poszukiwania rodzin, zgłaszających gotowość przysposobienia dziecka, nie przekraczał 1 miesiąca od dnia zakwalifikowania dziecka, tj. terminu ustalonego w § 10 ust. 1 *rozporządzenia MPS*. Maksymalny okres, jaki upłynął od zgłoszenia dziecka do adopcji do momentu wskazania przez Ośrodek kandydatów na rodziców adopcyjnych, w dwóch przypadkach wyniósł 20 dni. W przypadku, gdy Ośrodek nie pozyskał rodziny przysposabiającej w terminie 1 miesiąca od dnia zakwalifikowania dziecka do adopcji, przekazywał niezwłocznie stosowną informację do wszystkich WBD na terenie Polski.

W ocenie Najwyższej Izby Kontroli, Ośrodek dokładał należytej staranności celem znalezienia dla dziecka, w każdym przypadku, zastępczego środowiska rodzinnego.

W kontroli ustalono, że na terenie działalności Ośrodka występują niedobory odpowiedniej liczby – niespokrewnionych z dzieckiem – rodzin zastępczych i rodzin zastępczych zawodowych, co było spowodowane przyczynami niezależnymi od Ośrodka, w postaci barier prawnych, proceduralnych i biurokratycznych. Na stwierdzone zmniejszenie się – w badanym okresie – liczby przeprowadzanych adopcji, decydujący wpływ miała malejąca liczba dzieci o uregulowanej sytuacji prawnej.

Najwyższa Izba Kontroli stwierdza, że tryb kwalifikowania dzieci do rodzin przysposabiających w Ośrodku był zgodny z regulacjami zawartymi w § 8 *rozporządzenia MPS*, a także z zapisami Regulaminu Organizacyjnego Ośrodka.

W kontroli ustalono, że w każdym przypadku przysposobienia dziecka, uprzednio zgłoszonego do WBD oraz do Centralnego Banku Danych, Ośrodek informował te instytucje – w terminie do 7 dni od uprawomocnienia się adopcyjnego postanowienia sądowego – o zakończonej adopcji i wycofywał kartę zgłoszenia dziecka, zgodnie z wymogiem § 13 *rozporządzenia MPS*.

Ośrodek zarejestrował w WBD dane, o których mowa w § 2 ust. 2 *rozporządzenia MPS*, o 10 rodzinach, które zgłosiły pisemną wolę rejestracji w WBD chęci przysposobienia dziecka, jak też zarejestrował tam osoby, będące kandydatami zakwalifikowanymi do pełnienia funkcji rodziny zastępczej, w terminie określonym w § 14 *rozporządzenia MPS*.

W kontroli ustalono, iż Ośrodek w celu realizacji swoich zadań, współpracował z wieloma instytucjami i organami. W zakresie ustalania sytuacji prawnej dzieci oraz możliwości umieszczenia dzieci w zastępczych środowiskach rodzinnych, współpracował między innymi z jednostkami organizacyjnymi pomocy społecznej, sądami, rodzinnymi ośrodkami diagnostyczno – konsultacyjnymi, instytucjami oświatowymi, zakładami opieki zdrowotnej, organizacjami społecznymi, pozarządowymi i stowarzyszeniami działającymi na

rzecz dzieci i rodzin, ośrodkami interwencji kryzysowej, ośrodkami prowadzonymi Centralny Bank Danych o dzieciach zakwalifikowanych do przysposobienia oraz o kandydatach zakwalifikowanych jako rodziny adopcyjne i zastępcze, oraz środkami masowego przekazu. Współpraca Ośrodka, w szczególności z placówkami opiekuńczo-wychowawczymi, z powiatowymi centrami pomocy rodzinie, z sądami rodzinnymi, przebiegała bez zastrzeżeń.

W kontroli ustalono, że na budżet Ośrodka składały się środki finansowe pochodzące z dwóch źródeł, tj. środki finansowe powiatu na realizację jego zadań własnych oraz środki pochodzące od innych powiatów. W obrębie budżetu przeznaczanego na realizację zadań własnych Ośrodka nie dokonywano zmian w trakcie roku budżetowego w badanym okresie. Zmiany wprowadzano w części budżetu przeznaczanego na realizację zadań realizowanych w ramach porozumień z powiatami, z powodu zwiększenia kwot finansowania zadań, wynikających z porozumień, zawartych przez Prezydenta Miasta Rzeszowa z zarządami powiatów: dębickiego, kolbuszowskiego, leżajskiego, ropczycko-sędziszowskiego, rzeszowskiego, strzyżowskiego. Z treści sprawozdań liczbowych i opisowych z wykonania budżetu Ośrodka, przekazywanych do Prezydenta Miasta Rzeszowa wynika, że w badanym okresie Ośrodek w pełni realizował swoje statutowe zadania, a zgłaszane potrzeby środków i ich wielkości ujmowane w uchwałach budżetowych, zabezpieczały wykonanie zadań Ośrodka.

W kontroli ustalono, że działalność Ośrodka objęta była nadzorem ze strony Wydziału Polityki Społecznej Podkarpackiego Urzędu Wojewódzkiego w Rzeszowie. Wydział ten, zgodnie z uprawnieniami zawartymi w art. 22 ustawy *o pomocy społecznej*, prowadził kontrole w tej placówce i przekazywał wnioski pokontrolne, zmierzające do wyeliminowania stwierdzonych nieprawidłowości, które następnie Ośrodek realizował.

Stosownie do art. 61 ust. 1 ustawy o NIK, w terminie 7 dni od dnia otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego przysługuje Pani Dyrektor prawo złożenia do dyrektora Delegatury Najwyższej Izby Kontroli w Rzeszowie umotywowanych zastrzeżeń w sprawie ocen zawartych w tym wystąpieniu.